BØKER ANDRE VERDENSKRIG KRIGSHELT TVEDESTRAND

Skammet seg da faren gråt - nå har han skrevet bok om opplevelsene som lå bak

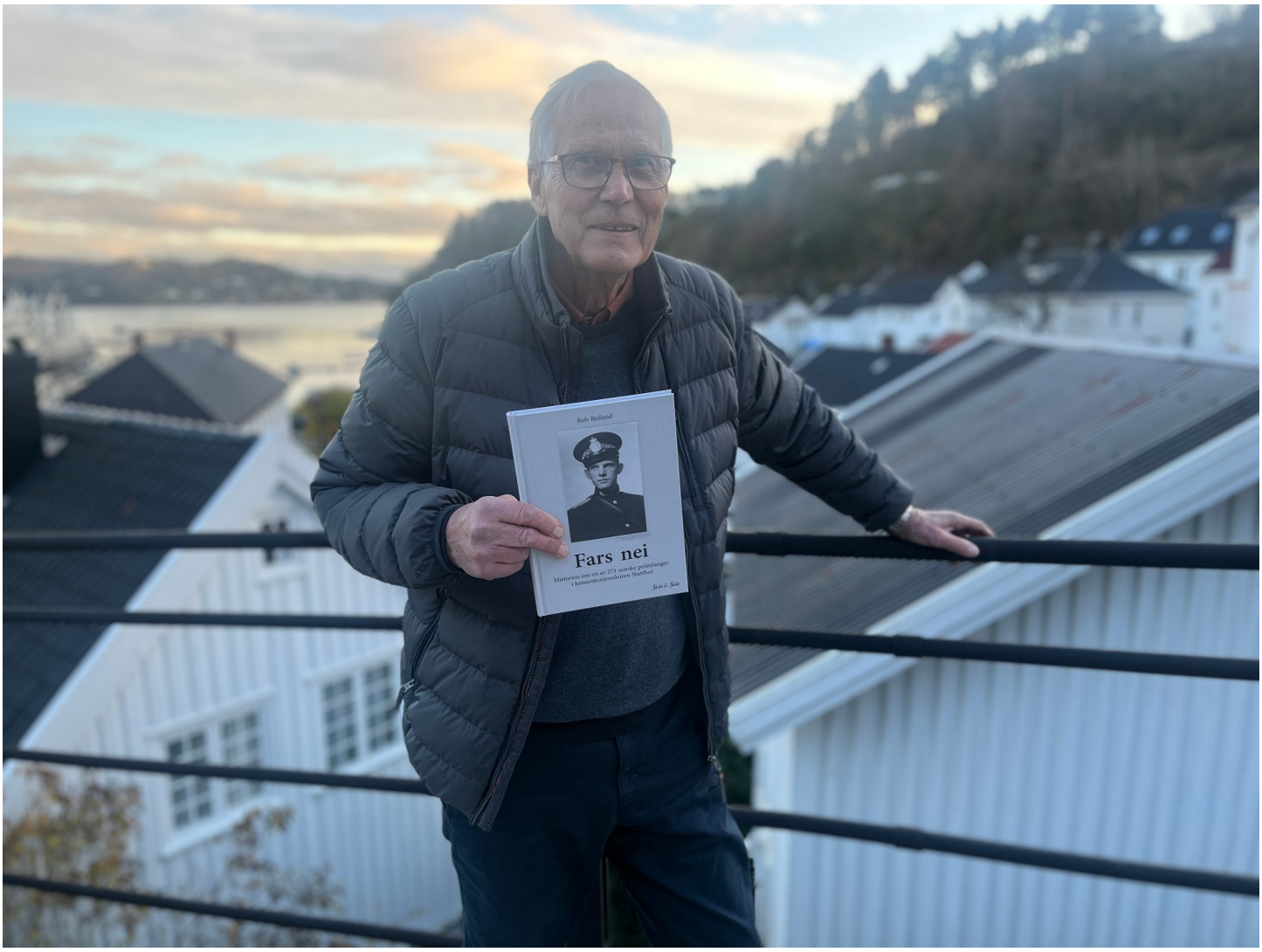

Rolv Bjelland: Som liten gutt skjønte han ikke hva faren hadde vært igjennom. Nå har han skrevet bok om faren.

Av Olav Loftesnes

Publisert:
21.11.23 11:03

Sist oppdatert:
21.11.23 11:04

Lukk

Facebook

Twitter

Epost

Olaf R Walle fra Tvedestrand og Einar Bjelland var politifanger i Stutthof i
Nå har sønnen til den ene skrevet bok om oppholdet. Boka blir presentert på biblioteket torsdag denne uken

For abonnenter

Det er Rolv Bjelland som nå har skrevet bok om opplevelsene til sin far, Einar Bjelland, som var politifange i Stutthof konsentrasjonsleir under andre verdenskrig. I fangenskapet satt faren sammen med blant andre Olaf R Walle, som var politi i Tvedestrand, og som senere ble kjent som forfatter og revy- og sangforfatter. Hanleverte også mye til Tvedestrandsposten, var ordfører et par år, og en høyt profilert person i Tvedestrand.

I Stutthof satt Bjelland og Walle også sammen med Gullbrand Nyhus (politimester i Arendal), Anders Eckhoff (politimester i Kristiansand) og 267 andre politifanger.

Politifangene bestemte seg for at hvis de kom levende hjem måtte det skrives en historie fra fangen skapet og Olaf R Walle fikk denne oppgaven. Etter krigen opprettet derfor Walle en redaksjonskomite og i 1946 utgav han boken: «Politi bak Piggtråd».

Boken er på nesten 370 sider.

-Den er usedvanlig velskrevet gir en veldig god dokumentasjon på fangenskapet. Men det er ikke mulig å få tak i denne boken lenger, sier Rolv Bjelland.

Familiehemmelighet

Han har hatt tilknytning til Tvedestrand i hele sitt liv. Farens hans kjøpte nemlig hytte i Eikelandskilen, som han nå har overtatt.

-Jeg tilbringer mer enn halve året her, sier han.

I boka beskriver han konsekvensene for de 271 norske politifolkene som var modige nok til å si nei til å samarbeide med nazistene, enda det innebar å bli sendt i fangenskap som gikk på livet løs.

Boka handler også om hvordan fangenskapet preget faren hans etter krigen, og om hvordan det var å vokse opp med en krigsskadet far.

- Den tar for seg ettervirkningen til fangene. At far var krigsskadet har vært en hemmelighet i familien vår, sier Rolv.

Ble flau over faren

Selv har han ikke klart å snakke om det før i godt voksen alder. Det har derfor vært tungt for ham å skrive boken.

Han trekker spesielt fram en hendelse i skolegården i første klasse, da han stod og holdt sin far i hånden, og de så det norske flagget bli heist. Da brast faren sammen i en voldsom hulkegråt.

-Dette skremte meg mye, sier Rolv.

Han kunne ikke tro at faren, som han nærmest forgudet, skulle reagere slik.

- Jeg tror ikke jeg hadde sett noen voksne gråte før, og var utrolig flau over hva kameratene mine ville synes når jeg hadde en far som oppførte seg sånn, sier han.

- Senere ser jeg jo dette annerledes., legger han til.

Sensuren

I ettertid har han innsett at faren gikk i fangenskap i to år for at barna hans skulle få oppleve å se det norske flagget bli heist i et fritt Norge. Og da han fikk oppleve det ble det rett og slett veldig sterkt for ham.

- Senere i oppveksten var jeg redd kameratene skulle se at far var krigsskadet. Det var liksom noe skamfullt, men egentlig burde det ha vært noe å være stolt av. At han stod imot og nektet å samarbeide med nazistene, og ofret helsa på det. Derfor er det meningsfylt å skrive om, for det er mange som har hatt det på samme måte, sier han.

Som bakgrunn for boken har han gått gjennom de 22 brevene hans far sendte fra konsentrasjonsleiren til sin kone, Rolvs mor.

- Det er interessant å se hvordan brevene ble skrevet for å få dem gjennom sensuren, sier han.

Sultet

I håp om at politifangene skulle samarbeide med tyskerne sultet de dem.

- Far ble sultet ned til 46 kilo, sier Rolv.

Brevene måtte derfor formuleres på en slik måte at budskapet om behov for mat ikke ble strøket av sensuren.

Etter å ha opplevd jødeutryddelsen og sett den utrolige råskapen i konsentrasjonsleiren, funderer faren i brevene på om han vil være en annen person når han kommer hjem.

- Det fikk han nok rett i, sier Rolv.

Endret fokus

Da han startet med boken var det selve krigshistorien som fasinerte ham, hvordan konsentrasjonsleirene var organisert og hvordan krigen utviklet seg.

- Men i arbeidet med boka har jeg kommet i kontakt med mange etterkommere etter fanger. Da er det ofte en annen historie som fortelles enn den som står i bøkene om politifangene. Da forteller de om skrikene om natten når faren har mareritt og ektefellen som derfor ikke klarer å

ligge på samme rom som dem. Jeg tenker på hvilken pris disse fangene har betalt for et fritt Norge, sier han.

Han undrer seg over hvorfor belastningen til politifangene er blitt så bagatellisert og nedvurdert i ettertid. Han forteller at i en bok som oppsummerer politihistorien fra krigen er det klare faktafeil som gjør at innsatsen deres bagatelliseres.

- Det undrer meg at dette har fått skje, sier Rolv.

Etterspillet

Han har spurt seg hva politifolkene hadde igjen for å stå opp mot nazistene.

- De hadde vært gjennom et helvete hvor nazistene til og med trakk gulltennene deres uten bedøvelse. Og så, når de kom hjem, måtte de konkurrere om faste stillinger i politiet med de politifolkene som hadde vært medlemmer i NS, sier han.

I 2006 ble det utbetalt erstatning fra Tyskland for det slavearbeidet faren hans hadde gjort i konsentrasjonsleir-tiden, men det fikk han liten glede av, for han døde i 2000.

- Jeg kan ikke se at han fikk noe fra politietaten i Norge for hva han gikk igjennom i fangenskapet, sier han.

Samtidig gleder han seg over at faren ikke var en bitter mann, på tross av opplevelsene.

- Han var positiv av natur og kunne se lyspunkter i det meste, sier han.

Boken til Rolv er nylig trykket. Han har allerede hatt noe lukkede presentasjoner av boken. Nå framover vil det være presentasjoner på ulike bibliotek, Juridisk fakultet, Politihøyskolen, De Hvite Bussene med mer.

Torsdag 23 november klokken 12 blir det en presentasjon av boken på Tvedestrand bibliotek.

Les mer om: Bøker Andre verdenskrig Krigshelt Tvedestrand

Tvedestrandsposten
Følg side 7,6 k følgere

Se kommentarer

Flere saker

Kajakk driver opp ned i grov sjø, og jolle på grunn med to mann ombord

ANNONSE

Fryktet takras fra

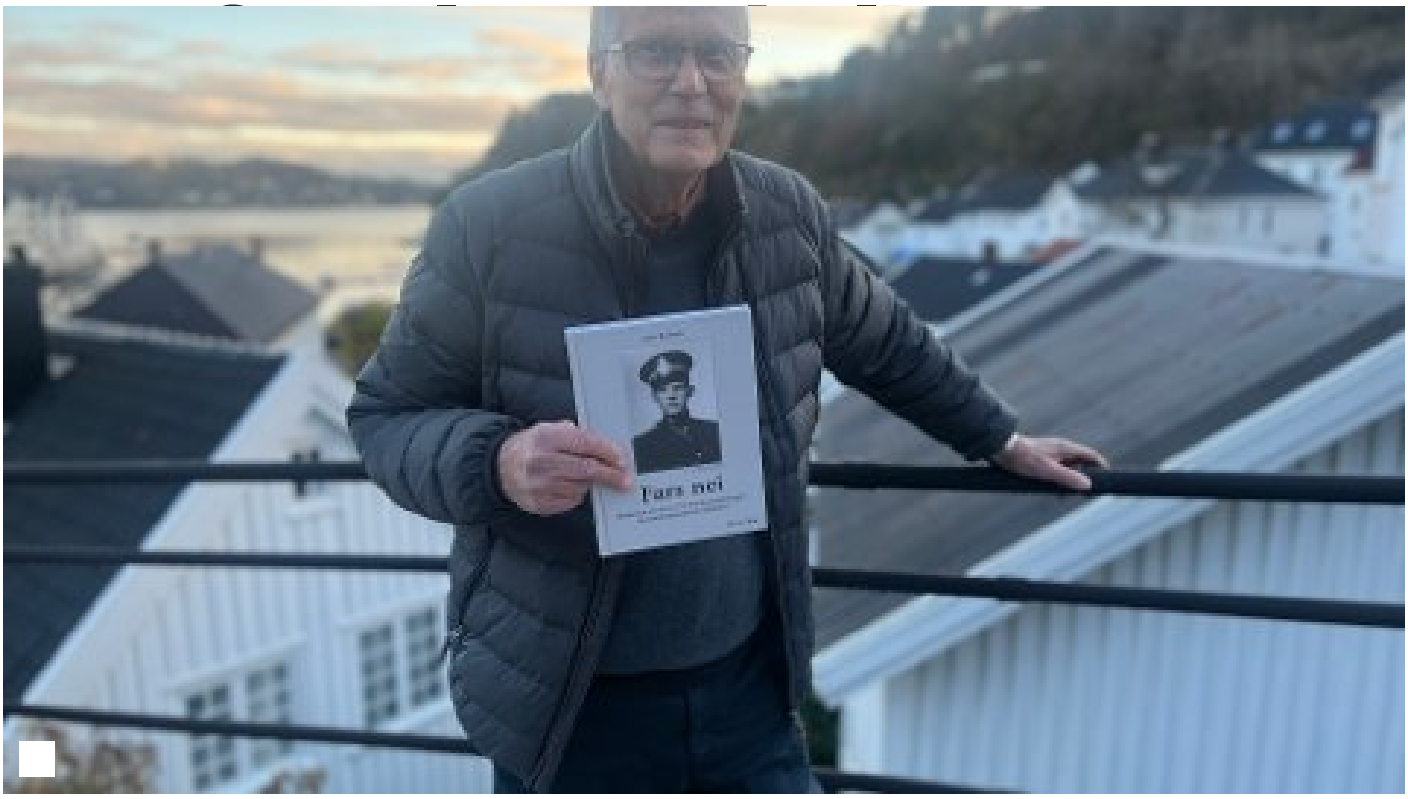

Skammet seg da faren gråt - nå har han skrevet bok om opplevelsene som lå bak

Fant hardt skadet hjort i veibanen: -Beklagelig at folk ikke melder fra

Hun er én av ti som vil ha rådgiverjobben

Kommentarer til denne saken

Eldste **Nyeste** **Populære**

Debattregler

Du skriver som: **Ole-Kristian Lima Anfinsen** Kommenter

Til toppen

Ansvarlig redaktør: Olav Loftesnes (konst) • Hovedgata 54, pb.54 4900 Tvedestrand • Personvernpolicy / Informasjonskapsler
• PFU
• tvedestrandsposten.no lagres regelmessig av Nasjonalbiblioteket. Nettsiden vil bli gjort tilgjengelig som kildemateriale for forskning og dokumentasjon
• Utgitt av Tvedestrandsposten AS

Tvedestrandsposten © 2023